

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- א. אלא מביא משלישה מאמצעה כיצד הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הניר הקיש בקנה.....2
- ב. אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול ... חוליא דשימשא לא מאים חוליא דפירא מאים.....3
- ג. יין בן שתי שנים לא יביא ואם הביא כשר.....4
- ד. דכתיב אל תרא יין כי יתאדם.....5
- 5.....הלכה למעשה
- 6.....הלכתא למשיחא
- ה. כרמים העבודים פעמים בשנה רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מיא על חד תרין.....6
- ו. לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים תנא חביות כדיות לודיות ובינוניות אין מניחין אותן שתים אלא אחת אחת.....6
- ז. הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום ... תיקו.....7
- ח. אלים ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך.....8
- 9.....הדרן עלך כל קרבנות הצבור
- 10.....פרק עשירי
- א. שתי מדות של יבש היו במקדש עשרון וחצי עשרון ... שבו היה מודד לכל המנחות.....10
- ב. לא היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות....10
- ג. חביתי כהן גדול לא היו באין תצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו ... מודד ... מחלק.....10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

- ד. חביתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי פשיטא דביד דאי בכלי מורטני יכנים ... כיון דבקללה כתיב לאו אורח ארעא..... 11
- ה. שלחן ... קמצים בגודש שלו...אינו מקדש ליקרב אבל מקדש ליפסל..... 13
- ו. שבע מדות של לח היו במקדש הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג..... 13

דף פז.

הלכתא למשיחא

א. אלא מביא משלישה מאמצעה כיצד הוא בודק הגזבר יושב והקנה בידו זרק הגיר הקיש בקנה

כבר התבאר לעיל דף פז: שיין לניסוך¹ בבית המקדש אינו מביא לא מפי החבית מפני הקמחין כלומר נקודות לבנות בפי החבית², העולה על פני היין³, ולא משוליה מפני השמרים, אלא משלישה שהוא מאמצעה של

¹ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ז הלכה ו ז

² היינו יין גמור דריחיה חמרא ושעמיה חמרא ובפי החבית בלחוד יש בו קמחין. כף החיים או"ח ער"ב כ
³ לשון שו"ע הרב ער"ב ג שמקדשים על יין שבפי חבית אף על פי שיש בו קמחין ובלבד שיסננו תחלה להעביר הקמחין אם אפשר לו. ובמחבר לא הזכיר שצריך לסננו, אולם בב"י כתב כתוב בארחות חיים (הל' קידוש אות כב) בתוספות אוסר לקידוש יין שמעלה קמחין אם אי אפשר לסננו שלא ישארו בו קמחין, וברמ"א כאן כתב "ויש אוסרין לקדש עליו אלא יסננו תחלה להעביר הקמחין". ומשמע שאם לא יסננו אין לקדש עליו, וכ"כ בלבוש כאן "ואם אי אפשר לסננו עד שלא ישארו בו קמחין פסול לקדש עליו, ומעם כולם משום הקריבהו נא לפחתך וגו'". אולם בערך לחם למהריק"ש כתב וטוב לסננו קודם, וכן עיין בנחלת צבי שהקשה על הארחות חיים הרמ"א והלבוש דבריהם תמוהים לי הלא בש"ס בהדיא התירו, וליכא למימר דעל גבי המזבח נמי אם הביאו אינו כשר אלא א"כ סיננו, דהא כיון שסיננו למה לא יהא מותר לנסך בו אפילו לכתחילה, וכעין זה הקשה בא"ר, ואולי בדוחק יש לחלק שאם עלו בו מעט קמחים שאפשר לסננם בדיעבד כשר גם ללא סינון כיון שעיקרו יין ואינו מאוס כל כך אך אם אי אפשר לסננו מחמת ריבוי הקמחים הרי הוא מאוב ואף הדיעבד פסול וזהו שכתבו "אי אפשר לסננו עד שלא ישארו בו קמחין".

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

אמצעית⁴. והיה הגזבר יושב והיין יוצא מן הנקב שבצד החבית כיון שיראה שינוי השמרים מתחיל לצאת פוסק⁵ ואינו לוקח.

ומכל מקום אם יש עליו קרום לבן פסול לפי שמן הסתם כבר פג בו טעמו ונעשה חומץ, ואם הסיר הקרום אין להחמיר⁶, ותלוי בחוש הראות שאם אנו רואין שנתחמץ לכ"ע פסול, ואם טעמיה חמרא כשר בדיעבד⁷.

ב. אין מביאין לא מתוק ולא מבושל ולא מעושן ואם הביא פסול ... חוליא דשימשא לא מאיס חוליא דפירא מאיס

נאמר בפרשת פינחס (במדבר כה פסוק לא) תמימם יהיו לכם ונספיקם למדנו שאף הנסכים צריכים להיות תמימים ולא מקולקלים ואם הביא מקולקלים פסולים לפיכך אלו הן היינות⁸ הפסולין לגבי המזבח: כמו שהתבאר שם ובמסכת ב"ב דף צו. המתוק בין שנתבשלו הענבין בחמה יותר מדאי ועי"ז היין מתוק מאד, ובין שהיין מתוק מאד מחמת הפירות

⁴ נראה מדברי רבינו ז"ל שהוא גורם שלא כדברי רש"י ז"ל וזו היא גירסתו בברייתא כלשון שהוא הזכיר והוא מפרש שמשים שלש חביות זו על גב זו והאמצעית היא המשובחת ששמור יינה יותר וזהו שאמר לקמן ומאמצעה של אמצעית כלומר מהחבית הממוצעת שלמעלה ממנה יש חבית ולמטה ממנה חבית אחרת. לח"מ שם.

⁵ ועיין תוספתא שם ושם איתא וז"ל כיצד בודק הגזבר קנה בידו כיון שנזרק גיר של שמרים אומר ומעבירין אותה מפניו ומביאין אחרת תחתיה והן אומרים בואו וקחו לכם פסולת המזבח עכ"ל ובאמת תמוה הוא לכאורה כי הדבור רע לייין כמו דאיתא שם בש"ס ובכריתות ו' ב' יעו"ש היטיב וצ"ל דהאי אומר היינו שהיה מקיש בקנה שהוא סימן להפסקה. הר המוריה שם

⁶ מ"ב שם ז

⁷ כף החיים שם

⁸ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ו הלכה ט ופרק ז הלכה ב ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

עצמן,⁹ שהיין הזה הוא גרוע ופסול לנסכים¹⁰. והמעושן והמבושל באש או בשמש או שנשתנה טעמו בבישול¹¹.

אבל יין שמחממין אותו בשמש¹² ולא נתנה בו טעם בישול לא יביא לכתחלה¹³, ואם הביא כשר.

ג. יין בן שתי שנים לא יביא ואם הביא כשר

⁹ ועיין בה"ל ער"ב ד"ה ועל יין שהקשה ותמיהני דהרי מסיק שם ר"א במנחות פ"ז דהליסמון דכשר בדיעבד לנסכים הוא משום דחוליא דשמשא לא מאיס ומתוק מחמת עצמו פסול משום דחוליא דפירי מאיס וכן פסק הרמב"ם בפ"ו מהלכות איסורי מזבח ואמאי כשר לקידוש במתוק מחמת עצמו דלא מיבעיא לדעת הרמב"ם דמבושל פסול לקידוש משום דפסול לנסכים בודאי גם בזה פסול ואפילו להמכשירין במבושל לקמן בס"ח הלא טעמם מבואר בהרא"ש והר"ן משום דס"ל דע"י הבישול אישתני למעליותא משא"כ במתוק מחמת עצמו הלא הטעם מבואר בגמרא דחוליא דפירי מאיס וא"כ בקידוש נמי לפסול. מ"ב ער"ב ח.

¹¹ קשה לי למה לא הזכיר רבינו ז"ל מ"ש בפרק המוכר פירות (דף צ"ב ב) יין כושי בורק הליסמון של מרתף של צמוקים לא יביא ואם הביא כשר ולא הזכיר מכל אלו אלא הליסמון לחוד ושתק מכל השאר גם שם קוסס מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע לא יביא ואם הביא פסול ולא הזכיר מכל אלו אלא מגולה. לח"מ שם, ועיין אבהא"ז שם דבהני דלא יביא ואם הביא פסול לא השמיט הרמב"ם כלום דייין קוסס קי"ל כר' יוחנן דמקדשין עליו וכן מנסכין אותו ע"ג המזבח וכן יין מזוג ובשל שמרים אם נתן ג' והוציא ד' כשר לנסך, ואם פחות מד' הא קי"ל כרבנן דאחרים, ואפי"ן בפה"ג אין מברכין ואינו יין כלל, ולא השמיט אלא שריחו רע, ויש לומר דסמך על מה שכבר כתב בהל' א' שיהיו הנסכים תמימים שלא יביא נסכים לא מיין מעושן ולא סולת שהתליעה ולא יבלול בשמן שריחו או טעמו רע. והוא בכרייתא במנחות דף פ"ז דשל ריח רע אם הביא פסול, ואף דכאן בהל' זו כתב עוד המעושן והמבושל נראה דכפל במבושל דלא נימא דעלווי עלייה כמש"כ המ"מ בפכ"ט מהל' שבת דעת הראשונים דמקדשין עליו מטעם זה, לכן אשמעינן דכיון דנשתנה טעמו לא מהני מה דעלווי עלייה, אבל ריחו רע ודאי פסול, וסמך על מה שכבר כתב בהל' א' גבי שמן, רק דצריך ליישב מה שלא כתב כל הני דלא יביא ואם הביא כשר וכתב רק על הליסמון.

¹² בגמרא (דף פ"ז) והא קתני רישא אין מביאין אליוסמן ואם הביא כשר אמר רבינא כרוך ותני רב אשי אמר חוליא דפירא לא מאיס חוליא דשמשא מאיס ומדברי רש"י נראה דגרים חוליא דפירא מאיס חוליא דשמשא לא מאיס והיא הנוסחא הנכונה ופירש רבינו בפ"י המשנה אליוסמן מלשון שמש ר"ל שנותנים אותו בכדים תחת השמש עד שיתבשל ומה שכתב רבינו בכאן נראה שהוא מפרש שאליוסמן הוא שמחממין אותו בשמש ולא נתן בו טעם בישול אבל אם נתבשל בשמש עד שנשתנה טעמו כבישול דינו כמבושל באש. כס"מ שם. אמנם רש"י פ"י שם חוליא דשימשא היינו שנמתקו ע"י השמש וחוליא דפירא היינו שנמתקו מחמת עצמן יעו"ש היטיב. הר המוריה שם.

¹³ במשנה לא נזכר שם כלל אי הביא בדיעבד בין להכשר בין לפסול ועיין בתוספתא דמנחות פ"ט וז"ל אין מביאין לא מן הכדמת ולא מן הדלית וכו' יעו"ש ולא ידעתי מהו הכדמת. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

עוד התבאר שם שמאימתי מביא מאחר מ' יום לדריכתו עד שתי שנים או יתר מעט, ואם הביא יין ישן מכמה שנים הרי זה כשר¹⁴, והוא שלא יפסד טעמו.

ד. דנתיב אל תרא יין כי יתאדם

י"א¹⁵ שאין כשר אלא יין אדום, ויין לבן פסול לנסכים, שנאמר (משלי כג פסוק לא) אל תרא יין פי יתאדם וגו', וי"א¹⁶ שאינו אלא לכתחילה שצריך אדום, אבל בדיעבד כשר אף לבן, וכן עיקר.

הלכה למעשה

ולפיכך יין לבן¹⁷ מקדשים עליו¹⁸ כמו שכבר התבאר במסכת ב"ב דף צו. והרמב"ן פוסלו לקידוש אפי' בדיעבד, אבל מבדילין עליו¹⁹, ומנהג העולם כסברא ראשונה.

וביין שהוא לבן יותר מדאי נכון לחוש לדעת הרמב"ן שלא לקדש עליו אלא בשעת הדחק שאין לו אדום²⁰, ולכו"ע מצוה לכתחלה לחזר אחר יין אדום שנאמר (משלי כג פסוק לא) אל תרא יין פי יתאדם וגו'. אולם אם הלבן²¹ טוב יותר מקדשין על הלבן.

¹⁴ משמע לרבינו דע"כ לא פליג ת"ק על רבי אלא בבן שתי שנים או יותר מעט אבל במיושן יותר לתנא קמא נמי לכתחלה לא יביא כס"מ שם

¹⁵ דעת הרמב"ן ב"ב צו. ד" חמר

¹⁶ דעת הרמב"ם והטור ועיין ביאור הגר"א או"ח ערב סעי' ד ובלקוטי הלכות לח:

¹⁷ שו"ע ונו"כ או"ח ער"ב ד

¹⁸ אם אין לו אדום או שאינו משובח דס"ל לדעה זו דמותר לכתחלה לקדש על לבן. מ"ב שם י

¹⁹ אם הוא חמר מדינה שם שהכל שותין אותו והטעם דלא גרע משכר דקו"ל לקמן בסימן רצ"ו ס"ב דמבדילין עליו אם הוא חמר מדינה וה"ה דמטעם זה מותר לקדש עליו בשחרית לכו"ע לפי מה שכתבו האחרונים לקמן בס"ט דבשחרית נוהגין להקל לקדש על כל משקה שהוא חמר מדינה. מ"ב שם יא

²⁰ מ"ב יב מא"ר

²¹ עיין רמ"א תעב יא ועיין ערוה"ש ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

יש אומרים²² שאם עירב קצת יין אדום ביין לבן, נחשב היין כיון אדום, אך נכון להמנע מכך בשבת משום איסור צובע²³. אלא אם יוסיף את הלבן לאדום, אולם יין שאינו אדום מטבעו אלא שהכניסו בו צבע מאכל, ודאי לא מיקרי יין אדום²⁴.

הלכתא למשיחא

ה. כרמים העבודים פעמים בשנה רב יוסף הוה ליה קרנא דפרדיסא דרפיק ביה טפי ריפקא ועבד חמרא דדרי מיא על חד תריז

עוד התבאר שם שהיין מביא ענבים מן הרגליות כלומר גפנים נמוכים מן הכרמים העבודים פעמים בשנה, שהופרים סביבות השרשים פעמיים בשנה בעין גומות להשקותם²⁵.

ו. לא היו כונסין אותן בחצבין גדולים תנא חביות כדיות לודיות ובינוניות אין מניחין אותן שתים שתים אלא אחת אחת

²² ש"ש"ב (פמ"ז הערה פט), שו"ת שבט הלוי (ח"י סימן נו). אך דעת הגר"ח קנייבסקי (הגדה של פסח שיח הפסח עמוד קלח) שהלבן אינו מקבל בכך מעלת אדום כיון שמטבעו אינו כך, אמנם יתכן שיועיל אם יתן בו יין אדום כשיעור מזיגה.

²³ עיין במשנ"ב סימן שכ (סקנ"ו) דדעת הפמ"ג שמותר ליתן יין אדום ביין לבן בשבת אף על פי שמתאדם, ואפילו אם מכוון לכתחילה בנתינת היין האדום ליתן מראה אדום במאכל או במשקה, משום שאין צביעה באוכלין, כמו שכתב השו"ע (שם סעיף יט). אך לדעת הנשמת אדם (ח"ב כלל כד ס"ג, דסבר דיש צביעה באוכלין) נכון להמנע מזה... ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סימן נו) כתב, שאף לדעת הנשמת אדם מותר ליתן יין לבן לתוך יין אדום, אף אם כוונתו בשביל צביעת האוכל, דהכו שלא להוסיף על החומרא.

²⁴ הגרשו"א (הליכות שלמה פרק ט דבר הלכה הערה י), שש"כ (שם), שאין מעלת האדמימות אלא כשהיין עצמו הוא אדום, ולא כשמאדימים אותו ע"י תערובת דבר אחר.

²⁵ כפירש"י, תורת הקדשים דף לח: אות ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

עוד התבאר שם שמיד²⁶ לאחר הבצירה דורך וכונסין אותו בחביות קטנות²⁷, ואין מניחין אותן אחת אחת ולא שתיים שתיים אלא שלש שלש, ואינו ממלא את החבית עד פיה²⁸ כדי שיהיה ריחו נודף.

וי"א²⁹ שאין מניחין אותן זו על גב זו אלא זו אצל זו שמא תתקלקל אחת ותריח חברתה ותתקלקל אף היא, אלא מניחין אותן אחת אחת לבדן. ולשיטה זו מביאין את היין משליש האמצעי של החבית.

ז. הקדישו מהו שילקה עליו משום בעל מום ... תיקו

כבר התבאר לעיל דף פה: שהמקדיש או מנסך יין³⁰ פסול או המקדיש מקטיר או קומץ סלת או שמן פסול למזבח הרי הדבר ספק אם דומים לבעל מום כבהמה ולוקה או אינן כבעל מום³¹, לפיכך אינו לוקה ומכין אותו מכת מרדות.

²⁶ רמב"ם שם הלכה ו

²⁷ להלן דף פז מבואר שכונסין בחביות כדיות לודיות ובינונית ומבואר שם דבבינונית היו כונסין אותו וכן הוא בתוספתא שם פ"ט איתא וז"ל לא היו בוצרין ענבים וכורמין אותם אלא בוצרין אותן ודורכין אותן מיד ולא היו כונסין אותן לא בחצבין גדולים ולא בחביות קטנות אלא בכדיות בינונית עכ"ל ולכאורה צ"ע דברי רבינו שהוא נגד הש"ס והתוספתא. ואולי רבינו מפרש שמאי דאיתא בש"ס חביות כדיות לודיות ובינונית הוא פי' על חצבין גדולים שבמשנה ולפי' אין כונסים רק בקטנות וכפשטא דלישנא דמתניתין וההוא דתוספתא פליגא ופסק כסתם משנתינו וכפי שנתפרש בש"ס וק"ל. הר המוריה שם.

²⁸ ובתוספתא שם פ"ט איתא וז"ל ואינו ממלא חבית על פיה אלא שתי ידות בה כדי שיהא ריחה נודף עכ"ל ורבינו לא הזכיר זה. הר המוריה שם.

²⁹ דעת רש"י ובתורת הקדשים שם דף לט. אות ק כתב בוותיה ורק הזכיר דלרמב"ם איתא גירסא אחריתי וצ"ע

³⁰ רמב"ם שם פרק ו הלכה ג ועיין תורת הקדשים שם אות ר שכתב "אפשר דחשובין כבעל מום לגבי מזבח ואם הקדישו לוקה על זה משום מקדיש בכל מום למזבח".

³¹ ודע שכל הבעיות ראיתי דלא נקטו בגמרא אלא המקדיש ולא ידעתי למה לא נקטו נמי המקטיר דאי אמרינן דחשיב כבעל מום פשיטא דחייב על ההקטרה נמי דומיא דבעל מום ואפשר דלאו דוקא המקדיש אלא דתחילת האיסור נקטו וה"ה לאידך ולעולם דאת"ל דחשיב כבעל מום חייב ג"כ על ההקטרה. וראיתי לתוס' בפ"ו דיומא עלה ס"ג ד"ה זריקה שכתבו דהא דמיבעיא פרק כל קרבנות אי לוקה משום בעלי מומין בסולת שהתליע מצינו למימר דהיינו דוקא במקדיש אבל קמיצה לא אי נמי היא לרבנן דרבי יוסי בר יהודה ועיין היטב בדבריהם שיש ללמוד למה שנסתפקנו. עוד כתבו שם באותו דיבור דמנסך מים לא אשכתן שילקה עליהם משום בעל מום יע"ש. ועיין הר המוריה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ה. אלים ממואב כבשים מחברון עגלים משרון גוזלות מהר המלך

כבר התבאר במסכת סוטה דף לד: שמצות עשה³² להיות כל הקרבנות תמימין ומובחרין, שנאמר³³ (ויקרא כב פסוק כא) תמים יהיה לרצון זו מצות עשה. ולא רק כל³⁴ דבר שפסול אינו מביאו, אלא גם שאינו פסול רק אינו מובחר אינו מביא אותו לכתחילה³⁵.

כיצד היה חייב עולה לא יביא שה כחוש וכעור ויאמר הרי אין בו מום, ועל זה נאמר (מלאכי א פסוק יד) וארור נוכל ויש בעדרו זכר וגדר וזבת משחת לאדני וגו' אלא כל שיביא לקרבן יביא מן המובחר.

וכך היו עושין בזמן המקדש, מביאין אילים ממואב, ומביאין כבשים שגביהן רחבים מחברון, ומביאין עגלים מן השרון, וגוזלות מהר המלך, ומביאין יין מקרחיין והלוטיין, וסולת ממכמש ויוחנה, ומביאין שמן מתקוע. הכל היה מובחר במינו.

³² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה א

³³ ברבינו בחיי במדבר פרק כח פסוק לא למד דין זה מהפסוק שם תמימים יהיו לכם ונסכיהם. אף הנסכים יהיו תמימים, מכאן דרשו רז"ל: (מנחות פז א) עלו ביין קמחים פסול לנסכים, שהרי אין ראוי להקריב על גבי המזבח אלא דבר המובחר במינו, וכל שאין פסול אך הוא כחוש וכעור אין מקריבין אותו לכתחילה, שאם היה חייב קרבן עולה לא יביא שה כחוש וכעור ויאמר: הרי אין בו מום, שעל זה נאמר: (מלאכי א, יד) "וארור נוכל ויש בעדרו זכר", אלא צריך שיביא מן המובחר, ושם כתב דין זה ביין הנסכים ואפילו כעצי המערכה ובשמן המנורה.

³⁴ רמב"ם שם פרק ז הלכה א ב

³⁵ דמה שכתב הרמב"ם לא כל דבר שאינו פסול מביא אותו לכתחלה משמע דהוא דין חדש, וקשה דהא כבר כתב דין זה המובחרין, ובפ"ג הל' י"א כתב נמצא כל האסורין למזבח הרי הן י"ד בע"מ ושאינו מן המובחר וכו', וא"כ מה בא לחדש כאן דין דכל שיביא לקרבן יביא מן המובחר, לכן נראה דבאמת יש שני דינים במן המובחר יש דין בשאינו מן המובחר שהוא אסור למזבח, ויש דין מובחר דאינו אלא למצוה, והג"מ פשוטה דמה דאינו אלא למצוה ושאינו מובחר כמו כחוש בקדשים אין להקריבו אינו אלא אם יש לו אחר או אם נדר וחייב לקיים נדרו, דאז אפילו אין לו שה אחר חייב לקנות ולהביא מן המובחר, אבל בשביל זה שאינו מן המובחר אינו מן האסורין למזבח, וכל זה הוא מה שהוא כמו כחוש וכה"ג שאינו מן המובחר בשביל שיש בודאי מובחרין יותר, אבל אם יהיו שנות בצורת וכל הבהמות הם כחושים וא"א להביא מהוין לארץ אין זה מעכב גם לכתחלה להביא קרבן כחוש, אבל יש דין שאינו מן המובחר שהוא מן האסורין למזבח וזהו בהמה שיש בה חסרון שהוא חולה וכה"ג שיש בהבהמה שינוי לגריעותא משאר בהמות או כה"ג בנסכים בזה החסרון שאינו מן המובחר גורם איסור שלא להקריבו, ונראה דהני דאסורין למזבח אפי"א אם שחטן לא יזרוק דמן משא"כ בהני דלכתחלה דאם שחטן ודאי זורק דמן. אבן האזל שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

והרוצה לזכות³⁶ עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו, הרי נאמר בתורה (בראשית ד פסוק ד) וְהֵבֵל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנֹו וּמִחֲלִיבֵהֶן וַיִּשַׁע יָקֹוֹק אֶל הֵבֵל וְאֶל מִנְחָתוֹ, והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו וכן הוא אומר (ויקרא ג פסוק טז) כָּל חֶלֶב לָהּ. ומטעם זה³⁷ אסרו חכמים להדליק הדלקה של מצוה בדבר מאוס, כגון עכבר שנמצא בשמן³⁸ שלא ידליקו בו נר בית הכנסת נר חנוכה או נרות שבת.

הדרן עלך כל קרבנות הצבור

³⁶ רמב"ם שם הלכה יא, שו"ע ונו"כ יו"ד רמח ח
³⁷ ז"ל רבינו בחיי שם ומטעם זה אסרו רז"ל שמן שנפל בו עכבר להדליק ממנו נרות של בית הכנסת, ודעת הגאונים ז"ל שאם נמוח ויש בשמן ששים שמותר באכילה, ואם אינו נמוח זורקו והשמן הותר בששים ממנו, ואף על פי שהשמן מותר באכילה פסול למאור, שנאמר: (מלאכי א, ח) "הקריבהו נא לפחתך", דבעינן דבר המובחר.
³⁸ שו"ע ונו"כ או"ח קנר יב ומ"ב שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסנת מנחות

פרק עשירי

א. שתי מדות של יבש היו במקדש עשרון וחצי עשרון ... שבו היה מודד לכל המנחות

שתי מדות³⁹ של יבש היו במקדש, עשרון⁴⁰, וחצי עשרון, לא גרוש אלא מחוק⁴¹, העשרון למנחות, וחצי העשרון לחלק בו מנחת כ"ג שבכל יום.

ב. לא היה מודד לא בשלשה לפר ולא בשל שנים לאיל אלא מודדן עשרונות

כשמודדן הנסכים⁴² או המנחות בין מנחת יחיד בין מנחת צבור אין מודדן אותו במדה של שלשה עשרונים לפר או של שנים לאיל, אלא מודד הכל בעשרון אחד שהיה במקדש.

דף פז:

ג. חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו ... מודד ... מחלק

כבר התבאר לעיל דף ז: ודף נ. שחביתי כהן גדול שמביאין בכל יום עשרון סולת וג' לוגין שמן, כמו שנאמר בפרשת צו (ויקרא ו פסוק יג) זה קרבן אהרן וגו' עשירת האפה סלת מנחה תמיד מחציתה בפקר ומחציתה בפערב

³⁹ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה טז

⁴⁰ כשיעור נפח 43.3 ביצים בין 1.2 ל - 2.2 ק"ג קמח והמקובל 1.66 ק"ג קמח

⁴¹ גרסינן בפרק שתי מדות (דף פ"ז) בעא מיניה רמי בר המא מרב חסדא חצי עשרון לר"מ גרוש היה או מחוק ותיבעי ליה לרבנן לרבנן עשרון גופיה קא מיבעיא ליה גרוש היה או מחוק אמר ליה מדר"מ נשמע לדר"מ ומדר"מ נשמע לרבנן מדר"מ מאיר עשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק מדר"מ מחוק לרבנן נמי מחוק. ולא ידעתי למה לא ביאר רבינו דין זה. מל"מ שם.

⁴² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ב הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיַחַא בְּרַף הַיּוּמִי

מסנת מנחות

עַל מַחְבַּת בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה מִרְבֵּקַת וּגו' וְהִפְחִין הַמְּשִׁיחַ תַּחְתּוֹתָיו מִבְּנֵי יַעֲשֶׂה אֶתֶּה חֶק עוֹלָם לָהּ פְּלִיל תִּקְטָר.

מביא⁴³ עשרון שלם ומקדישו בעשרון של מקדש⁴⁴, וחוצהו בחצי עשרון שבמקדש, כדי להקריב מחצה בבוקר ומחצה בערב, שאע"פ שהיא קריבה חציין אינה מתקדשת לחציין, ומחלקים העשרון לי"ב חלות, וג' לוגי השמן מחלקין לי"ב רביעיות, ברביעית שבמקדש רביעית לכל חלה.

ד. חביתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי פשיטא דביד דאי בכלי טורטני יכניס ... כיון דבקללה כתיב לאו אורח ארעא

עוד התבאר לעיל דף ג. שחביתי כהן⁴⁵ גדול אחר שמחלקים העשרון לי"ב חלות, וג' לוגי השמן מחלקין לי"ב רביעיות, ברביעית⁴⁶ שבמקדש⁴⁷, רביעית

⁴³ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ב

⁴⁴ מל"מ שם

⁴⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ג

⁴⁶ מהשבע מדות לח שהיו במקדש כמבואר ברמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה יז ולוג למדידת שמן המנחות, וחצי לוג למדידת שמן לכל נר מנרות המנורה, ורביעית לחלק בה השמן לחביתין.

⁴⁷ ועיין במל"מ שם שהקשה מדאיתא להלן דף פז: מדה יתירה של לוג ומחצה היתה שם שבה היה מודד למנחת כ"ג לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים וכתב "ואני תמיה בזה בין לר"ש ובין לחכמים לאיזה תכלית אנו צריכים לשער לוג ומחצה והלא עשיית החביתין אחת אחת היתה נעשית ובכל חלה וחלה היה נותן לה רביעית שמן ולש אותה וא"כ יביא ג' לוגין בכלי חול ואח"כ ימדוד ברביעית רביעית שמן לכל חלה וחלה. ואפשר לומר דס"ל דצריך שכל השמן הראוי להקריב בבקר צריך שיהיה כולו קדוש בשעה שמתחיל לעשות החלות והרי הסלת אף שלא היה מקריב כי אם חצי עשרון היה צריך לקדש עשרון ומה שלא הצריכו גבי שמן נמי שיקדש ג' לוגין דומיא דסלת המקדיש עשרון הוא משום דשאני סולת דרחמנא אמר מחציתה המשמע שיביאנה שלמה ויקדשנה שלמה אבל גבי שמן אין צורך לקדש כי אם מה שצריך להקריב באותה שעה ומש"ה מקדיש לוג ומחצה ואח"כ מודד ברביעית לכל חלה וחלה. ומכאן אני תמיה לסברת רבינו שכתבתי (לעיל בפרקין) דאית ליה שעשיית החביתין היא שהיה עושה י"ב חלות מן העשרון וחולק כל חלה וחלה לשנים ומקריב י"ב חצאין בבקר וי"ב בערב וא"כ כל הג' לוגין היה צריך שיביא להקרבת חצי עשרון של בוקר ולא ימנע או יקדש כל השלשה לוגין או לא יקדש כי אם רביעית אחר רביעית הצריך לכל חלה וחלה אך שיעור זה דלוג וחצי לאיזה תכלית הוא. ואולי שכשם שאחר שהיה מקדש כל העשרון בעשרון של קודש היה חולק העשרון בחצי עשרון והיה עושה ממנו שש חלות ואח"כ היה עושה מחצי האחר שש חלות אלמא דבעינן שהמחצית יהיה חלות בפני עצמו א"כ גם השמן צריך שהמחצית יתקדש ומ"מ כבר כתבתי דסברא זו דרבינו היא תמוהה בעיני ואעיקרא דינא למה צריך לחלק העשרון בחצי עשרון כפי סברתו שהרי חצי עשרון זה לא היה מקריב בבקר אלא חצי המחצית של עשרון זה וכן מהלוג ומחצה לא היה מקריב הימנו בבקר כי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

לכל חלה⁴⁸, כמו שהתבאר, בולל סולת של כל חלה עם קצת מרביעית שמן שלה, ולש מכל חצי עשרון שש חלות, נמצאו שתיים עשרה חלות. ואחת אחת היו נעשות⁴⁹, כל חלה לבד בפושרין, וחולטה ברותחין⁵⁰, ואח"כ אופה כל חלה מעט, ואח"כ מטגנה מעט במחבת בשמן הנשאר מרביעית שלה עד שתבלענו. ואינו מבשלה הרבה שנאמר (ויקרא ו פסוק יד) תפיני בין בשל ונא⁵¹. וצריך שתהא נאה, כמו שיבואר להלן. וי"א⁵² שאופה ומטגן וחוזר ואופה.

ואחר שנאפו כולן, מחלקין כל חלה לשנים באומד⁵³, כדי להקריב מכל א' חציה בבוקר וחציה בערב, ואינו מחלקו בכלי כגון מאזניים כיון שחלוקה בכלי הוא סימן קללה⁵⁴ כמו שנאמר בקללות (ויקרא כו פסוק כו) והשיבו

אם המחצית, סוף דבר דברי רבינו צריכין תלמוד". אולם עיין רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק א הלכה יז דלא הזכיר רבינו כלל מדה זו של לוג ומחצה ולא הזכיר אצלנו כלל שמקדש הג' לוגין אלא רק בעשרון כתב ומקדישו ואפ' דס"ל דרק לר"ש היו מודדים לוג ומחצה ולא לחכמים שלשימתם היה רק מקדיש רביעית. וצ"ע. וזהו מש"כ שם בפיה"מ משנה מסכת מנחות פרק ט משנה ב אין הלכה כר"ש

⁴⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יג הלכה ג

⁴⁹ נראה דמעמא משום דיליף מלחם הפנים. כס"מ שם, ועיין מל"מ מה שפלפל בזה ועיין במעשה רקח וז"ל פי מפני שכבר למדו מגזירה שוה דחוקה חוקה חביתי כהן גדול מלחם הפנים לענין הי"ב חלות ויליף ג"כ לישתן מלחם הפנים וראיתי להשיירי כנסת הגדולה ו"ל בנימוקיו על רבינו שפלפל בזה ולענ"ד נראה הדברים פשוטים עיין עליו.

⁵⁰ עיין מעשה רקח

⁵¹ רבינו נראה שהוא מפרש הא דא"ר יוסי תאפינה ריבה אית ליה נא ואית ליה נאה היינו לומר דמדכתיב תופיני תאפנה חד לומר שתאפה נא כלומר שלא יאפה אותה אלא קצת וזהו שכתב ואופה החלה מעט ואינו מבשלה הרבה וכן דורש שתאפה קודם הטיגון וזהו שכתב ואח"כ קולה אותה ופסק כר"י משום דנימוקו עמו וגם הכא מסתבר מעמיה. ורש"י פי' תאפנה נא בשעת אפייתה תהא נא כמו אל תאכלו ממנו נא כלומר בכך תהא מבושלת קצת ואינה מבושלת כל צרכה והיינו טיגון בהא מודו כ"ע דתרוייהו בעינן כדכתיב על מחבת בשמן וכתוב תופיני עכ"ל. כס"מ ועיין לה"מ האריך בזה

⁵² דעת רש"י בלישנא קמא, עיין בתורת הקדשים שם אות ו

⁵³ דקדק רבינו לכתוב באומד לרמוז למה שאמרו דחולקן ביד ולא בכלי ויש לתמוה על הראב"ד היאך כתב זו ולא שמענו. כס"מ שם, ועיין מל"מ מה שהאריך בזה

⁵⁴ והא דלא בעו בלחם הפנים שהיה גם כן י"ב חלות ועיקר שיעור זה דיי"ב חלות בלחם הפנים כתיב ומהתם ילפינן לחביתין וכדאיתא בפ' ואלו מנחות הא לא קשיא כלל משום דחלה דלחם הפנים היתה שני עשרונים כל חלה וחלה וא"כ שיעורה ידוע אבל בחביתין שמכל חצי העשרון היה עושה שש חלות מש"ה שאלו במה מחלקן. אך קשה אמאי לא שאלו בסתם על כל המנחות שהיו באים עשר עשר וכדתנן בפ' ואלו מנחות [דף ע"ו] במה מחלקן, וי"ל דשאני שאר מנחות שהעשייה היתה כאחת כלומר שהיה לש כל העשרון בבת אחת ואח"כ היה מחלק העיסה לעשר חלות וכיון שכן אין להקפיד אם החלה האחת תהיה גדולה מחברתה או קטנה אבל חביתין שאחת אחת היו נעשות וכמו שפסק רבינו וצריך לתת לכל חלה וחלה רביעית שמן וכדאמרין בפ' שתי מדות (דף פ"ח) רביעית למה נמשחה שבה היה מודד לחביתין כ"ג רביעית שמן לכל חלה וחלה א"כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

לְחַמְכֶם בְּמִשְׁקַל אֵין דְרַךְ אַרְיָן לְהַכִּיסָם לְעִזְרָה. וְלִרְאֵב ד"ס⁵⁵ מְקָרִיב ו' חֲלוֹת שְׁלִימוֹת בְּבוֹקֵר וְכֵן בְּעֶרֶב. וְלִכְלֵ י"ב הַחֲצָאִין שְׁמִקְרִיב בְּבוֹקֵר מְקָרִיב עִמְהֵן חֲצִי קוֹמוֹן לְבוֹנָה, וְכֵן בְּעֶרֶב.

ה. שְׁלַחן ... קְמָצִים בְּגוֹדֵשׁ שְׁלוֹ... אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ לִיקָרֵב אֲבָל מְקַדֵּשׁ לִיפְסָל

קְמוֹן מִנְחָה⁵⁶ וְנָתַן הַקּוֹמוֹן לְמַעֲלָה עַל הַשְּׁלַחן כְּנֶגֶד גּוֹבָה מְעֵרְכַת לַחֵם הַפְּנִיָּם, קָדְשׁוֹ הַשְּׁלַחן לְהַפְסֵל בְּלִינָה, אֲבָל אֵינוֹ מְקַדְּשׁוֹ לִיקָרֵב, וְאֵינוֹ קָרֵב עַד שִׁיתְקַדֵּשׁ בְּכָלִי שֶׁרֶת הָרְאוּי לְקוֹמוֹן. וְי"א⁵⁷ שֶׁאִם יַחֲזִירוּ לְעִשְׂרוֹן נִפְסָל הוֹאִיל שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ הַקּוֹמוֹן עַל הַשּׁוֹלְחָן וְעִשָׂאוֹ שְׁלֵא כְּמִצּוֹתוֹ.

ו. שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁלֹּא הֵיוּ בְּמִקְדָּשׁ הֵיוּ וְחֲצִי הֵיוּ וְשְׁלִישִׁית הֵיוּ וְרִבְעִית הֵיוּ לֹג וְרִבְעִית לֹג וְרִבְעִית לֹג

וְשֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁלֹּא הֵיוּ שֵׁם: הֵיוּ שֶׁהוּא י"ב לֹג⁵⁹, וְחֲצִי הֵיוּ, וְשְׁלִישִׁית הֵיוּ, וְרִבְעִית הֵיוּ, וְלֹג⁶⁰, וְחֲצִי לֹג, וְרִבְעִית.

וְלִמָּה הֵיוּ חֲצִי הֵיוּ וְשְׁלִישִׁית הֵיוּ וְרִבְעִית הֵיוּ, לְמַדִּידַת הַנְּסֻכִּים שֶׁל זִבְחִים, וְלֹג לְמַדִּידַת שְׁמֵן הַמִּנְחוֹת, וְחֲצִי לֹג לְמַדִּידַת שְׁמֵן לְכָל נֵר מִנְרוֹת הַמִּנְוָרָה, וְרִבְעִית לְחֶלֶק בֵּה הַשְּׁמֵן לְחֲבִיתוֹן.

צָרִיךְ לְהַקְפִּיד טוֹבֵא בְּשִׁיעוֹר חֲלוֹת שִׁיְהִיו שׁוֹוֹת כְּדֵי שְׁלֵא תִהְיֶה אַחַת מְרֻבָּה בְּשְׁמֵן וְהַאֲחַת חֲרִיבָה וּמִשָּׁה שְׁאֵלוֹ בְּגַמ' בְּמָה מִחֶלְקֵן וְהִשִּׁיבוּ לוֹ שֶׁאֵעִפ"כ מִחֶלְקֵן בִּיד וְלֹא בְּכָלִי לְפִי שֶׁהַכְּלִי הוּא סִימָן קָלֵלָה. מ"מ שֵׁם⁵⁵ שֵׁם הַלֶּכֶה ד'

⁵⁶ רַמְב"ם הַלְכוֹת פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדָשִׁין פֶּרֶק י"א הַלְכוֹת כֹּד הַרְמַב"ם לֹא הוֹכִיר דִּין זֶה בְּזִיכּוֹי לְבוֹנָה וּמִשְׁמַע כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב תוֹד"ה מִהוּ דְאִיר בְּמִנְחָה עִי"ש

⁵⁷ פ"י הַשְּׁנִי בְּרִש"י וְכֵן נִרְאֶה שֶׁהַסְּכִימוֹ בְּתוֹד"ה מִהוּ

⁵⁸ רַמְב"ם הַלְכוֹת כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ פֶּרֶק א' הַלְכוֹת י"ז

⁵⁹ 7.2 לִימֵר לְחֲזו"א 4.128 לִימֵר לְגֵר"ח נָא

⁶⁰ 600 מ"ל לְחֲזו"א 344 מ"ל לְגֵר"ח נָא

תְּרוּמוֹת וְהַנְּצָחוֹת | בִּנְקֵ הַדּוּאָר ח"ן 22887389 | וּבִטְל' 0548027748

לְהַצְמֵרְפוֹת לְהַלְכוֹת הַדְרָף הַיּוֹמִי לְהַלְכוֹת לְמַעֲשֵׂה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

